

”

Бейгер І. Психолінгвістичні особливості формування лексичної компетентності майбутніх учителів у навчанні англійської мови як другої іноземної з використанням технологій штучного інтелекту. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2026. Том 14, № 4. С. 7-13. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i4-001>.

Beiger I. Psyholingvistychni osoblyvosti formuvannya leksychnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv u navchanni anhlis'koi movy yak druhoi inozemnoi z vykorystanniam tekhnolohii shtuchnoho intelektu [Psycholinguistic features of the formation of lexical competence of pre-service teachers in teaching english as a second foreign language using artificial intelligence technologies]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2026. Vol. 14, No 4. S. 7-13. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i4-001>.

УДК 378:373.091.12.011.3-051]:811.111'23'373:004.8

DOI: 10.31110/2616-650X-vol14i4-001

Ірина БЕЙГЕР

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна

<https://orcid.org/0009-0009-8597-5352>

iryna.beiger@tnpu.edu.ua

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Анотація. У цій статті розглядаються психолінгвістичні характеристики розвитку лексичної компетентності майбутніх учителів, які вивчають англійську мову як другу іноземну з використанням технологій штучного інтелекту (ШІ). Дослідження зосереджено на припущенні, що засвоєння лексики в багатомовному навчальному контексті визначається взаємодією когнітивних процесів, попереднього мовного досвіду, дидактичної підтримки та цифрового навчального середовища. Крім того, висвітлюється, як інструменти на основі ШІ розширюють доступ до автентичних мовних матеріалів і таким чином збільшують різноманітність контекстуального використання слів у процесі навчання. Аналіз показує, що процеси пам'яті, семантичні зв'язки та міжмовні впливи відіграють значну роль у зберіганні, обробці та використанні нових лексичних одиниць. Міжмовна інтерференція є особливо актуальною, оскільки раніше вивчені мови можуть як полегшувати, так і перешкоджати засвоєнню нової іноземної мови. Водночас, було виявлено, що структура ментального лексикону багатомовних студентів є динамічною та залежить від рівня володіння мовою, мови навчання та когнітивних факторів. Ще одним напрямком дослідження є дидактична роль генеративних інструментів ШІ. Результати демонструють, що навчальні середовища з інтеграцією ШІ, завдяки адаптивному зворотному зв'язку, інтерактивності та персоналізації можуть сприяти активному засвоєнню лексичного матеріалу, підвищувати мотивацію до навчання та зменшувати мовну тривожність. Водночас, у дослідженні наголошується, що ефективне використання таких технологій можливе лише у поєднанні з чітким педагогічним керівництвом. У дослідженні підведено підсумок, що технології ШІ слід розглядати не лише як технічний інструмент, а й як психолінгвістичний посередник у процесі навчання. Його інтеграція в підготовку майбутніх учителів іноземних мов створює сприятливі умови для ефективного формування лексичної компетентності в багатомовному контексті.

Ключові слова: лексична компетентність; англійська як друга іноземна мова; майбутні учителі; психолінгвістичні аспекти; багатомовний ментальний лексикон; міжмовна інтерференція; штучний інтелект у викладанні іноземних мов.

Iryna BEIHER

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

<https://orcid.org/0009-0009-8597-5352>

iryna.beiger@tnpu.edu.ua

PSYCHOLINGUISTIC FEATURES OF THE FORMATION OF LEXICAL COMPETENCE OF PRE-SERVICE TEACHERS IN TEACHING ENGLISH AS A SECOND FOREIGN LANGUAGE USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES

Abstract. This article examines the psycholinguistic characteristics of the development of lexical competence of pre-service teachers learning English as a second foreign language using artificial intelligence (AI) technologies. The study focuses on the assumption that the acquired vocabulary in a multilingual educational context is the interaction of cognitive processes, previous language experience, didactic support, and digital learning environment. In addition, it highlights how AI-based tools expand access to authentic language materials and thus increase the diversity of contextual word usage in the learning process. The analysis shows that memory processes, semantic connections, and cross-linguistic influences play a significant role in the storage, processing, and use of new lexical units. Cross-linguistic interference is particularly relevant, since previously learned languages can both facilitate and hinder the acquisition of a new foreign language. At the same time, it was found that the structure of multilingual students' mental vocabulary is dynamic and depends on language proficiency, language learning, and cognitive factors. Another area of research is the didactic role of generative AI tools. The results demonstrate that learning environments with AI integration, through adaptive feedback, interactivity, and personalization, can promote active learning of lexical material, increase motivation to learn, and reduce language anxiety. At the same time, the study emphasizes that the effective use of such technologies is possible only in combination with clear pedagogical guidance. The study concludes that AI technology should be considered not only as a technical tool, but also as a psycholinguistic mediator in the learning process. Its integration into the training of future foreign language teachers creates favorable conditions for the effective formation of lexical competence in a multilingual context.

Keywords: lexical competence; English as a second foreign language; pre-service teachers; psycholinguistic aspects; multilingual mental lexicon; interlingual interference; artificial intelligence in foreign language teaching.

Постановка проблеми. У сучасному світі, де процеси глобалізації та цифровізації набувають небаченої швидкості, здатність ефективно спілкуватися кількома мовами стає важливішою, ніж будь-коли. У процесі навчання іноземних мов одним із ключових компонентів комунікативної компетентності є здатність студентів ефективно та доцільно використовувати лексичний матеріал у говорінні та письмі. Проте, для студентів, які вивчають англійську як другу іноземну мову, процес формування лексичної компетентності може бути особливо складним, оскільки міжмовний вплив, інтерференція та відмінності в попередньому, вже отриманому, мовному досвіді можуть створювати додаткові труднощі при засвоєнні нових лексичних одиниць. Розуміння психолінгвістичних механізмів, що лежать в основі засвоєння словникового запасу, таких, як сприйняття, кодування, зберігання та пошук, залишається досі не вирішеною науковою проблемою.

Водночас, впровадження технологій штучного інтелекту (ШІ) в освітню практику пропонує інноваційні можливості для підтримки вивчення іноземної лексики за допомогою персоналізованого навчання, адаптивного зворотного зв'язку та інтерактивного навчального середовища. Незважаючи на зростаючий науковий інтерес до використання ШІ в мовній освіті, психолінгвістичні аспекти формування лексичної компетентності з використанням технологій ШІ залишаються недостатньо дослідженими, особливо в контексті багатомовних студентів.

Актуальність цієї проблеми є не лише науковою, але й соціальною. Ефективне засвоєння лексичних одиниць покращує якість навчання іноземних мов, комунікативні навички здобувачів освіти та сприяє їхній професійній та академічній мобільності. Окрім того, інтеграція технологій ШІ у вивчення іноземної мови підтримує цифрову трансформацію освіти та відповідає ширшим суспільним цілям інновацій, доступності та навчання протягом усього життя. Таким чином, дослідження психолінгвістичних особливостей формування лексичної компетентності у процесі вивчення другої мови з використанням технологій ШІ є своєчасним і соціально значущим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками питанням формування лексичної компетентності та процесу засвоєння іноземних мов у цілому приділяється все більше уваги, особливо у контексті психолінгвістики та використання технологій ШІ у процесі навчання.

Зокрема, С. Зокірова та Н. Махмудова уточнюють структуру лексичної компетентності, включаючи словниковий запас студентів, семантичні зв'язки та здатність правильно добирати лексику відповідно до контексту спілкування, підкреслюючи значення пам'яті, асоціативних зв'язків та сучасних цифрових технологій у процесі навчання [16]. У свою чергу, Н. Жовтюк зазначає, що навчання англійської як другої іноземної мови після німецької потребує врахування попередніх знань і трилінгвального контексту; знання першої мови може як сприяти, так і ускладнювати формування лексичної компетентності у другій мові [1]. Н. Коваль, К.-Н. Сідаурек та Б. Даманік, а також С. Тарек та Х. Лаїд досліджували психолінгвістичний підхід до вивчення іноземних мов, показавши важливість когнітивних і нейронних механізмів засвоєння, взаємозв'язку мови й мислення, а також інтеграції технологій та нейровізуалізації у навчальний процес [8; 11; 12]. В. Швачка дослідила методику формування професійно орієнтованої лексичної компетентності майбутніх учителів англійської мови через самостійну роботу з автентичними текстами, підкреслюючи ефективність інтерактивних тестових завдань [3]. С. Цзі додатково розглядав питання організації ментального лексикону людей, які володіють трьома мовами, запропонувавши статичні та динамічні моделі, зокрема, модель «All-Connected», яка демонструє взаємозв'язок усіх мовних систем [13]. Дослідник підкреслив, що навчання нової мови оновлює ментальний лексикон і підтвердив важливість використання рідної мови при опануванні третьої мови.

Дослідження показують, що попередньо опановані мови значно впливають на засвоєння третьої мови (L3). Е. Флорес-Сальгадо та А. Фалу Гутьєррес-Койок продемонстрували, що робоча пам'ять і типологічна близькість попередніх мов впливають на ефективність засвоєння нового лексичного матеріалу [6]. С. Луань, М. Куно, А. Сугавара, Я. Кавасакі, Е. Сугіморі підтвердили, що вивчення L3 відбувається під одночасним впливом L1 та L2, а структурні схожості грають більшу роль, ніж типологічна близькість [9]. А. Отвіновська додатково описала механізм міжмовного впливу через коактивацію мов у мозку багатомовного студента та підкреслила роль когнатів й фальшивих когнатів у процесі опанування L3 [10].

Останні дослідження демонструють ефективність ШІ у процесі формування лексичної компетентності. С. М. Альсакер показав, що студенти, які вивчають англійську як іноземну, позитивно оцінюють ШІ-інструменти щодо простоти використання та підвищення мотивації [4]. У систематичному огляді 2015–2023 років Ї. Янг було доведено, що ШІ швидко інтегрується в навчальний процес, особливо у вивчення іноземних мов, з переважанням «інтелектуальних репетиторів» та використанням доповненої і віртуальної реальності, хоча галузь залишається фрагментовано дослідженою та без єдиного теоретичного каркасу [14]. С. Чжан та С. Лю акцентували увагу на емоційних аспектах використання технологій ШІ, вказуючи, що ШІ інструменти підвищують позитивні емоції, знижують тривожність та покращують ефективність навчання іноземної мови [15].

Я. Хуанг, Х. Чен, Ч. Ху показали, що генеративні ШІ-чатботи сприяють розвитку мислення іноземною мовою через прямий вплив на емоційний інтелект студентів та готовність до комунікації [7]. Н. Ткачук, О. Подзигун, А. Петрова дослідили Chat GPT для формування професійно орієнтованої іншомовної лексичної компетентності, підкресливши важливість мультимодальних завдань і етапного підходу до навчання іноземних мов [2]. Б. Альшарбі додатково довів, що ШІ може виступати експериментальним інструментом для вивчення когнітивних механізмів засвоєння другої мови, незалежно від рівня інтелекту чи білінгвального досвіду студентів [5].

Аналіз досліджень показує, що психолінгвістичні аспекти формування лексичної компетентності у вивченні англійської як другої іноземної активно досліджуються, зокрема, в умовах тримовності, міжмовного впливу та використання технологій ШІ. Водночас, механізми формування лексичної компетентності під впливом ШІ, оптимізація індивідуального навчання та розвиток мислення розвитку у студентів залишаються недостатньо вивченими, що створює нові перспективи для досліджень.

Мета дослідження: дослідити психолінгвістичні особливості формування лексичної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у процесі навчання англійської мови після німецької та розглянути роль технологій ШІ у підтримці вивчення лексичного матеріалу. Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язання таких завдань дослідження: проаналізувати психолінгвістичні аспекти формування лексичної компетентності та процеси, пов'язані з набуттям словникового запасу під час вивчення другої іноземної мови; визначити проблеми та специфічні характеристики формування лексичної компетентності у студентів, які вивчають англійську мову після німецької; здійснити аналіз потенціалу технологій ШІ для покращення засвоєння лексичного матеріалу та підтримки ключових психолінгвістичних процесів у багатомовних навчальних контекстах.

Методи дослідження. У дослідженні використано теоретичні та аналітичні методи, огляд літератури, аналіз емпіричних досліджень, синтез освітніх практик, вивчення психолінгвістичних механізмів лексичної компетентності, аналіз потенціалу ШІ інструментів, порівняльний аналіз та узагальнення результатів для формулювання висновків та рекомендацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування англійської лексичної компетентності як другої іноземної є складним психолінгвістичним процесом, на який впливають попередні мовні знання студентів, когнітивні механізми та новітні освітні технології. Сучасні дослідження показують, що вивчення нового лексичного матеріалу – це не просто запам'ятовування слів, а динамічний процес, який залежить від того, як студенти сприймають, обробляють, зберігають та використовують іншомовну лексику. Психолінгвістика допомагає пояснити ці процеси та забезпечує теоретичну основу для ефективного навчання лексики, особливо в контексті вивчення англійської мови як другої або іноземної.

Вивчення іноземної мови вважається когнітивно активним та рефлексивним процесом, який вимагає змістовної розумової діяльності. Психолінгвістичні дослідження підкреслюють важливість побудови міцних семантичних зв'язків, розвитку асоціативних мереж та заохочення глибокої лексичної обробки. Такі підходи допомагають викладачам розробляти навчальні матеріали та методики, що зміцнюють ці асоціативні зв'язки, покращують семантичне кодування та сприяють їх глибшій лексичній обробці студентами, що у свою чергу забезпечує довготривале запам'ятовування лексики та ефективне використання її у спілкуванні [8, с. 65-71]. Це також може мінімізувати негативну міжмовну інтерференцію від раніше вивчених мов.

Психолінгвістичні дослідження показують, що вивчення англійської мови як другої іноземної сильно залежить від попереднього мовного досвіду та міжмовної взаємодії [1]. Можна зробити висновок, що розуміння цих ефектів перенесення допомагає викладачам передбачати труднощі та розробляти завдання, які полегшують запам'ятовування та використання нової лексики. Також варто підкреслити складні взаємодії в тримовних ментальних лексиконах, що показують, що володіння мовою та мова навчання визначають, чи підтримують раніше вивчені мови нові лексичні зв'язки, чи конкурують з ними [13]. Варто зазначити, що системи L1, L2 та L3 можуть активуватися між собою під час вивчення іноземних мов, що свідчить про те, що засвоєння нової лексики включає оновлення та реорганізацію існуючих лексичних мереж. Отож, інтеграція таких знань у планування занять може дозволити викладачам використовувати попередні знання студентів та зменшити перешкоди під час вивчення англійської мови.

Сучасні дослідження підкреслюють, що технології ШІ та цифрові інструменти значно розширюють можливості для адаптивного навчання, багатомовної освіти та персоналізованого викладання [11, с. 618-622]. Ці технології дозволяють викладачам враховувати індивідуальні потреби студентів, зберігаючи при цьому їх когнітивну залученість [11; 12], а також забезпечують підтримку, яка може зменшити кількість помилок, спричинених перенесенням знань з L1 на L2 у контексті навчання англійської мови. Можна стверджувати, що інтеграцію технологій ШІ у вивчення іноземної

мови слід розглядати не лише як технологічний прогрес, а й як механізм когнітивної підтримки, який покращує глибшу лексично-орієнтовану обробку матеріалу, який вивчається та сприяє автономності студентів.

Лексична компетентність включає знання лексичного матеріалу, семантичних зв'язків, полісемію та здатність правильно вибирати слова відповідно до певного контексту [16, с. 14-17]. Процес навчання іноземної мови має бути поетапним та відповідати когнітивним рівням засвоєння нових знань. Інтерактивні методи та технології ШІ можуть значною мірою прискорити цей процес, забезпечуючи контекстуалізоване введення нових лексичних одиниць та регулярне повторення, сприяючи як розумінню, так і продуктивності формуванню лексичних навичок. Інтеграція німецької мови як першої іноземної мови у вивчення англійської може заохотити студентів свідомо аналізувати мовні подібності та відмінності. Ми вважаємо, що такий аналітичний підхід зміцнює семантичну обізнаність й допомагає студентам ефективніше долати міжмовну інтерференцію.

Когнітивні фактори також відіграють значну роль у формуванні лексичної компетентності майбутніх учителів. Зокрема, обсяг робочої пам'яті впливає на те, як студенти обробляють та передають знання лексичного матеріалу між мовами. Дослідження показують, що студенти з більшим обсягом робочої пам'яті краще запам'ятовують нові слова та ефективніше здійснюють міжмовний перенос [6]. Отже, освітні підходи повинні зосереджуватися не лише на ознайомленні з новими лексичними одиницями, але й включати завдання, які активно тренують та залучають робочу пам'ять, тим самим покращуючи здатність студентів одночасно володіти кількома мовами. Ці результати підкреслюють необхідність врахування індивідуальних когнітивних відмінностей під час розробки стратегій навчання іноземних мов.

Емпіричні дані підкреслюють роль когнітивних факторів та одночасної активації мови, включаючи вплив когнатів, структурної подібності та робочої пам'яті на вивчення нового іншомовного лексичного матеріалу [10; 9]. Поєднання когнітивних стратегій з технологіями ШІ для навчання англійської мови як третьої мови може зробити навчання більш інтерактивним та персоналізованим. Наприклад, вправи, створені з допомогою ШІ, які порівнюють структури речень німецької та англійської мов, можуть зміцнити семантичні мережі та сприяти запам'ятовуванню.

Одним із основних сучасних трендів у вивченні іноземних мов є використання генеративного ШІ. Інструменти ШІ забезпечують миттєвий зворотний зв'язок, адаптивні завдання різних рівнів складності та інтерактивне навчання, що суттєво покращує процес формування лексичної компетентності. За правильною педагогічною організації освітнього процесу такі технології можуть допомогти студентам вивчати іншомовну лексику та покращувати навички самостійного навчання [2, с. 159-160]. Отже, використання технологій ШІ робить процес вивчення лексики більш живим й цікавим, що дозволяє студентам практикувати слова у різних контекстах та формує гнучкі стратегії мислення під час вивчення лексики, швидко отримувати допомогу, коли виникають труднощі.

Ще одним важливим аспектом є емоційний вплив навчання з інтеграцією технологій ШІ на студентів. Дослідження показують, що взаємодія з інструментами ШІ підвищує мотивацію, впевненість та готовність студентів до спілкування, одночасно зменшуючи тривожність під час мовної практики [7; 15]. Окрім того, успіх у мовних завданнях на основі ШІ тісно пов'язаний із загальними мовними досягненнями, що показує, що ШІ може виконувати як навчальні, так і діагностичні функції [5]. Отож, доцільна та керована інтеграція ШІ може покращити результати навчання, одночасно залучаючи студентів до вивчення іноземних мов та надаючи їм емоційну підтримку.

Технології ШІ стають невід'ємною частиною сучасної вищої освіти. Зокрема, генеративний ШІ може забезпечувати персоналізоване навчання, підвищувати мотивацію та сприяти розвитку автономного, творчого та критичного мислення у майбутніх вчителів. За правильного та свідомого використання ШІ викладачами, ШІ доповнює та сприяє інтерактивному навчанню й покращує результати здобувачів вищої освіти, водночас забезпечуючи центральне місце особистої взаємодії між студентами та викладачем.

Однак, дослідження наголошують на тому, що ШІ має доповнювати, а не замінювати традиційні педагогічні підходи. Надмірна залежність від автоматизованих інструментів ШІ може навпаки знизити критичне мислення та самостійність студентів, що робить методичну інтеграцію та контроль зі сторони викладача необхідними. Ефективне впровадження ШІ також вимагає розвитку компетентностей викладачів у сфері цифрової грамотності, етичної свідомості та педагогічної адаптації.

Отже, здійснивши аналіз психолінгвістичних досліджень та сучасних підходів до навчання англійської як другої іноземної мови ми можемо стверджувати, що формування лексичної компетентності майбутніх учителів залежить від кількох взаємопов'язаних факторів: структури ментального лексикону, когнітивних здібностей студента, впливу попередніх мов, психолінгвістичних стратегій, емоційного стану та використання сучасних технологій, зокрема ШІ. Усвідомлення цих факторів дозволяє викладачам розробляти навчальні матеріали та завдання, які оптимізують

міжмовний перенос, зміцнюють асоціативні зв'язки та забезпечують ефективне засвоєння лексики в реальних комунікативних ситуаціях.

Наведена (Табл. 1) демонструє систематизацію основних факторів, їхній вплив на навчання англійської як L3 після німецької та педагогічні рекомендації для майбутніх учителів.

Таблиця 1.

Основні фактори впливу на формування лексичної компетентності при вивченні англійської як L3 після німецької

Фактор	Опис	Психолінгвістичний вплив	Прояви у вивченні англійської мови як другої іноземної	Використання технологій ШІ
Міжмовна взаємодія	Вплив першої іноземної мови та рідної мови; мовний трансфер; інтерференція; когнати та фальшиві друзі	Лексичний матеріал зберігається у взаємопов'язаному ментальному лексиконі, де мови пов'язані через семантичні та фонологічні асоціації	Студенти можуть покладатися на раніше вивчені мови, щоб зрозуміти нові слова, але це також може призвести до помилок через схожість між мовами	Допомагають виявляти інтерференційні схеми, виділяти хибні когнати та забезпечувати контекстуалізовану практику
Організація ментального лексикону	Мережева структура словникового запасу; семантичне групування; асоціативні зв'язки	Слова зберігаються не окремо, а як взаємопов'язані одиниці на основі значення, форми та досвіду	Сильніші асоціації покращують швидкість запам'ятовування та сприяють активному використанню лексики	Підтримують візуалізацію, інтервальне повторення та семантичне групування лексики
Процеси пам'яті	Оперативна пам'ять; довготривале запам'ятовування; повторення; глибина обробки	Повторне використання та осмислене використання зміцнюють нейронні зв'язки та стабілізують пам'ять	Ефективні процеси запам'ятовування допомагають студентам запам'ятовувати лексику та зменшують міжмовний вплив	Забезпечують адаптивне повторення, персоналізований темп навчання та автоматичне планування навчання
Семантична обробка матеріалу	Навчання на основі значення; контекстуальне розуміння; концептуальні зв'язки	Усвідомлена семантична обробка сприяє кращому розумінню, ніж механічне запам'ятовування	Студенти розуміють та використовують лексичний матеріал вільніше у реальному спілкуванні	Генерують контекстуальні завдання, інтерактивні сценарії та автентичні мовні приклади
Регуляція когнітивного навантаження	Розподіл уваги; поступове збільшення складності	Вивчення кількох мов вимагає балансування когнітивних ресурсів, щоб уникнути перевантаження	Поступове введення матеріалу допомагає студентам обробляти нову лексику без плутанини між мовами	Адаптують рівень складності та динамічно регулюють складність завдань
Психоемоційні та особистісні чинники	Мотивація, впевненість, зниження тривожності, автономність у навчанні	Позитивний емоційний стан покращує когнітивну взаємодію та ментальну організацію лексичного матеріалу	Підвищують активність студентів, покращують запам'ятовування, заохочують самостійне використання нових слів	Підтримують персоналізоване навчання, забезпечують адаптивний зворотний зв'язок та сприяють автономній, рефлексивній практиці засвоєння лексики

На завершення, синтез психолінгвістичних досліджень та сучасних освітніх технологій підкреслює необхідність цілісного, студентоорієнтованого підходу до викладання третьої мови (L3). Інтегрування когнітивних, емоційних та технологічних аспектів у планування уроків дозволяє ефективно підтримувати багатомовний розвиток, забезпечуючи успішне засвоєння, активне використання та довготривале збереження лексичних знань.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Дослідження демонструє, що формування лексичної компетентності у вивченні англійської мови як другої іноземної формується взаємодією

когнітивних, психолінгвістичних та технологічних факторів. Процеси пам'яті, семантичні зв'язки та міжмовний перенос значною мірою впливають на те, як студенти засвоюють, зберігають та використовують нову іншомовну лексику. Інтеграція технологій ШІ у вивчення мови, за умови контролю викладачем, підвищує автономність студентів, сприяє рефлексивному та гнучкому мисленню, зменшує тривожність та підвищує мотивацію.

Технології ШІ є найефективнішими, коли вони доповнюють, а не замінюють викладача, надаючи адаптивну, інтерактивну та персоналізовану підтримку, яка допомагає студентам зменшити негативний вплив рідної та раніше вивченої іноземної мови. Вдало підібрані методи навчання, навчальні матеріали, інструменти ШІ разом створюють оптимальні умови для формування лексичної компетентності.

Майбутні дослідження повинні розглядати оптимізацію стратегій викладання англійської мови як другої іноземної з використанням технологій ШІ, зосереджуючись на його впливі на організацію ментального лексикону, міжмовну інтерференцію під час вивчення іноземних мов. Також варто дослідити змішані та автономні підходи до навчання, а також етичні та методичні міркування щодо впровадження ШІ в іншомовну освіту.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Роботу виконано за відсутності фінансової підтримки.

Доступність даних. Це дослідження не передбачало використання окремих наборів даних.

Використання засобів штучного інтелекту (ШІ). Інструменти штучного інтелекту використовувались для оформлення списку джерел та References згідно вимог видання.

Список використаних джерел

1. Жовтюк Н. П. Психолінгвістичні аспекти формування лексичної компетентності у процесі навчання англійської мови після німецької. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка.* 2012. № 3. С. 101–106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPU_ped_2012_3_21
2. Ткачук Н. П., Подзигун О. А., Петрова А. І. Використання можливостей ChatGPT у формуванні іншомовної професійної лексичної компетентності студентів немовних спеціальностей. *Інформаційно-комунікаційні технології в освіті.* 2024. Вип. 78, Т. 2. С. 159–163. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/78.2.34>
3. Швачка В. Є. Методика формування у майбутніх учителів англійської мови професійно орієнтованої лексичної компетентності у процесі самостійної роботи : кваліфікаційна робота. Київ, 2023. 80 с. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/5611>
4. Alsakaker S. M., Investigating EFL Learners' Perceptions of Using AI to Enhance English Vocabulary Acquisition Based on The Technology Acceptance Model. *Forum in Linguistic Studies.* 2025. Vol. 7, Issue 2. P.1067-1077. <https://doi.org/10.30564/fls.v7i2.8593>
5. Alsharbi B. M., A Psycholinguistic Analysis of the Use of Artificial Intelligence in Foreign Language Teaching. *Journal of Multiscale Modelling.* 2025. <https://doi.org/10.1142/S1756973726400068>
6. Flores-Salgado E., Falú Gutiérrez-Koyoc A. Working Memory and Cross-Linguistic Influence on Vocabulary Acquisition. *Brain Sciences.* 2024. Vol. 14, № 8. P. 796. <https://doi.org/10.3390/brainsci14080796>
7. Huang Y., Chen H., Hu C. L2 growth mindset in AI-mediated language learning: effects of perceived usability and presence of generative AI chatbots. *Frontiers in Psychology.* 2025. Vol. 16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1700117>
8. Koval N. Cognitive Algorithms for Learning Foreign Languages: Psycholinguistics Approach. *Educational Challenges.* 2021. Vol. 26, № 1. P. 64-73. <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2021.26.1.06>
9. Luan X., Kuno M., Sugawara A., Kawasaki Y., Sugimori E. The effect of previously acquired languages on third language acquisition. *Heliyon.* 2024. Vol. 10, Issue 4. P. 1-23. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e26202>
10. Otwinowska A. Cross-linguistic influence and language co-activation in acquiring L3 words: What empirical evidence do we have so far? *Sage Journals.* 2023. Vol. 40, Issue 3. P. 765-783. <https://doi.org/10.1177/02676583231176371>
11. Sidauruk K.-N., Damanik B., The Nature of Psycholinguistics: A Multidimensional Perspective on Language and Mind. *Jurnal Ilmiah Nusantara.* 2025. Vol. 2, № 2. P. 618-623. <https://doi.org/10.61722/jinu.v2i2>
12. Tarek S., Laid H., Bridging Brain And Language: Psycholinguistic Strategies For Today's Classrooms. *Journal of Research and Studies.* 2026. Vol. 23., №1. P. 263-284. <https://asjp.cerist.dz/en/article/287789>
13. Xiaowen J. Toward Modeling Trilinguals' Mental Lexicon Representation in Psycholinguistics – with Educational Implications. *Forest Chemicals Review.* 2022. P. 1238-1252. URL: <http://forestchemicalsreview.com/index.php/IFCR/article/view/635>
14. Yang Y. AI-supported L2 vocabulary acquisition—a systematic review from 2015 to 2023. *Education and Information Technologies.* 2025. Vol. 30, № 13. P. 17995–18029. <https://doi.org/10.1007/s10639-025-13417-8>
15. Zhang S., Liu X. Learner emotions in AI-assisted English as a second/foreign language learning: a systematic review of empirical studies. *Frontiers in Psychology. Educational Psychology.* 2025. Vol. 16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1652806>
16. Zokirova S. M., Mahmudova N. K. The Concept of Lexical Competence and its Content. *International Journal of Scientific Bulletin.* 2025. Vol. 4, Issue 4. P. 14–19. URL: <https://ijsbulletin.com/index.php/journal/article/view/62>

References

1. Zhovtiuk N. P. Psykholinhvistychni aspekty formuvannia leksychnoi kompetentnosti u protsesi navchannia anhliiskoi movy pislia nimetskoj. *Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriya: Pedahohika*. 2012. № 3. S. 101–106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPU_ped_2012_3_21 (in Ukrainian)
2. Tkachuk N. P., Podzyhun O. A., Petrova A. I. Vykorystannia mozhlyvosti ChatGPT u formuvanni inshomovnoi profesiinoi leksychnoi kompetentnosti studentiv nemovnykh spetsialnosti. *Informatsiino-komunikatsiini tekhnologii v osviti*. 2024. Vyp. 78, T. 2. S. 159-163. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/78.2.34> (in Ukrainian)
3. Shvachka V. Ye. Metodyka formuvannia u maibutnikh uchyteliv anhliiskoi movy profesiino oriietovanoi leksychnoi kompetentnosti u protsesi samostiinoi roboty : kvalifikatsiina robota. Kyiv, 2023. 80 s. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/5611> (in Ukrainian)
4. Alsakaker S. M., Investigating EFL Learners Perceptions of Using AI to Enhance English Vocabulary Acquisition Based on The Technology Acceptance Model. *Forum in Linguistic Studies*. 2025. Vol. 7, Issue 2. P. 1067-1077. <https://doi.org/10.30564/fls.v7i2.8593>
5. Alsharbi B. M., A Psycholinguistic Analysis of the Use of Artificial Intelligence in Foreign Language Teaching. *Journal of Multiscale Modelling*. 2025. <https://doi.org/10.1142/S1756973726400068>
6. Flores-Salgado E., Falú Gutiérrez-Koyoc A. Working Memory and Cross-Linguistic Influence on Vocabulary Acquisition. *Brain Sciences*. 2024. Vol. 14, № 8. P. 796. <https://doi.org/10.3390/brainsci14080796>
7. Huang Y., Chen H., Hu C. L2 growth mindset in AI-mediated language learning: effects of perceived usability and presence of generative AI chatbots. *Frontiers in Psychology*. 2025. Vol. 16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1700117>
8. Koval N. Cognitive Algorithms for Learning Foreign Languages: Psycholinguistics Approach. *Educational Challenges*. 2021. Vol. 26, № 1. P. 64-73. <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2021.26.1.06>
9. Luan X., Kuno M., Sugawara A., Kawasaki Y., Sugimori E. The effect of previously acquired languages on third language acquisition. *Heliyon*. 2024. Vol. 10, Issue 4. P. 1-23. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e26202>
10. Otwinowska A. Cross-linguistic influence and language co-activation in acquiring L3 words: What empirical evidence do we have so far? *Sage Journals*. 2023. Vol. 40, Issue 3. P. 765-783. <https://doi.org/10.1177/02676583231176371>
11. Sidauruk K.-N., Damanik B., The Nature of Psycholinguistics: A Multidimensional Perspective on Language and Mind. *Jurnal Ilmiah Nusantara*. 2025. Vol. 2, № 2. P. 618-623. <https://doi.org/10.61722/jinu.v2i2>
12. Tarek S., Laid H., Bridging Brain And Language: Psycholinguistic Strategies For Today's Classrooms. *Journal of Research and Studies*. 2026. Vol. 23, №1. P. 263-284. URL: <https://asjp.cerist.dz/en/article/287789>
13. Xiaowen Ji., Toward Modeling Trilinguals Mental Lexicon Representation in Psycholinguistics – with Educational Implications. *Forest Chemicals Review*. 2022. P. 1238-1252. URL: <http://forestchemicalsreview.com/index.php/IFCR/article/view/635>
14. Yang Y. AI-supported L2 vocabulary acquisition—a systematic review from 2015 to 2023. *Education and Information Technologies*. 2025. Vol. 30, № 13. P. 17995–18029. <https://doi.org/10.1007/s10639-025-13417-8>
15. Zhang S., Liu X. Learner emotions in AI-assisted English as a second/foreign language learning: a systematic review of empirical studies. *Frontiers in Psychology. Educational Psychology*. 2025. Vol. 16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1652806>
16. Zokirova S. M., Mahmudova N. K., The Concept of Lexical Competence and its Content. *International Journal of Scientific Bulletin*. 2025. Vol. 4, Issue 4. P. 14–19. URL: <https://ijsbulletin.com/index.php/journal/article/view/62>

| Матеріал надійшов до редакції: 20.02.2026 р. | Прийнято до друку: 25.03.2026 р. | Опубліковано: 30.04.2026 р. |

